

מסורת הש"ס

(א) שבת ק"ו: ויש"ן,
(ב) סוטה ל"ח: (ג) נ"ח
אין ש"ן מוילן עד דלחו
ל"י כמשתא ושמעו מש"ן
מתחלה ועד סוף כ"כ
הר"ף ויע"ש ב"ר"ן, (ד) נ"ח
מוס' לעיל ח: ד"ה שהחש
מוס' ב"ה טו. ד"ה אח"כ
ומוס' עירובין מ. ד"ה
ובין, (ה) נבס"א: הקדוש,

הגהות הב"ח

(א) ויש"ן ד"ה והלכה כו'
כרנן גמליאל ב"ח
שמעתין
(ב) בהג"ה ה"ג כו' פעמים
בין היום ובין הלילה
בא"ר בשלמה
ל"י אליעזר היינו דש"ה
וכי אלא ל"י יהושע מאי
ש"ה:

הגהות הגר"א

[א] גמרא דאוש"י (ברכות)
תו"מ:

מוסף רש"י

עם שאחורי כהנים
אין בכלל ברכה. שאין
הכנה חשונה עליהם
לעקר רגליהם וכלא לפי
הכנים להיות מתגברין
פנים כנגד פנים כד',
הל"כ אינן בכלל ברכה,
כדלמרינן מה שכתבו פנים
כנגד פנים (סוטה ל"ח).
הדרן עלך מסכת ראש
השנה

יום טוב פרק רביעי ראש השנה

לה.

עין משפט נר מצוה

כו א מ"י פ"ח מהל'
תפלה ה' י טו"ש
א"ח כ"י קדש ספיף א וטור
א"ח כ"י מקלף:
כו ב מ"י פ"ג מהל'
שופר ה' ט טו"ש
א"ח כ"י מקלף ספיף ד
הג"ה:
כה ג מ"י פ"ד מהלכות
תפלה ה' י טו"ש
א"ח כ"י ק:
כה ד מ"י פ"ו מהל'
משואות כפס ה"ח
טו"ש א"ח כ"י קמ
ספיף כד:
ע ה טור א"ח כ"י מקלף:

רבינו חננאל

ואקשינן אי מודו ליה לרבין
גמליאל למה ליה ל' יוחנן
לממר הלכתא כוותיה, לא
אמרין להכתא אלא היכא
דאיכא פלוגתא. ופריך רב
נחמן בר יצחק מאן מודי
ליה לרב גמליאל ר' מאיר
וחכמים חולקין על זה ועל
זה. דתנו רבנן בברכות של
ראש השנה ויום הכפורים
בלבד, אבל בכל השנה
אין הלכה כרב גמליאל.
ומאי שנה ראש השנה ויום
הכפורים מן השנה כולה,
אילימא משום (דכח')
(דנפישין) בחו קראי, והן
עשר מלכיות עשר זכרונות
עשר שופרות, והאמר
רב חננאל אמר רב כיון
שאמר ובתורתך כתוב
לאמר שוב אינו צריך
להזכיר הפסוקין, אלא
משום דאוש"י בברכות.
כלומר בכל שבת ומועד
מתפללין שבע ובאלו
מתפללין (שבע). אמר ר'
אליעזר לעולם יסדיר אדם
תפילתו ואחר כך יתפלל.
ואמר ר' אבא מסתברא
בברכות של ראש שנה
ושל יום הכפורים ושל
אבל של כל השנה
כולה לא. וכן סוגיא
דשמיטתא. אמר רב אחא
בר רב עיריא אמר ר'
שמעון חסידא פוטר היה
רבן גמליאל אפילו עם
שבשדות כול'. ואסיקא
אלא כי אתא רבין אמר
ר' יעקב בר אידי אמר ר'
שמעון חסידא לא פטר
רבן גמליאל אלא עם
שבכנסת ושופעין משליח
ציבור, והעם שבשדות
והן אנוסין שאין יכולין
לבא. אבל הני דרשינן
בעיר ולא אתו לא פטר
להו רבן גמליאל. ירושלמי
רבן גמליאל אומר שליח
ציבור מוציא את הריבין
ל' יוחנן ר' חננאל ור' יוחנן
דצפורין בשם ר' יוחנן
הלכתא כרבן גמליאל
באלין תקיעתא והא שישנן
שם מראש התפילה.
הדרן עלך י"ש של
ר"ה סליק פירוש רבינו
חננאל במסכת ראש
השנה תחלה לשובן
מעונה

א"ר"מא משום דנפיש. פירש צקונטרס דליכא דמוספי ר"ח
וראש השנה ומלכיות וזכרונות ושופרות כיון שאמר
ובתורתך כתוב לאמר כיון שאמר נעשה ונקריב לפניך כמלות ראוך
כמו שכתבת עלינו בתורתך אין לריך לומר מקראות המוספין ובסם
רבותיו פירש להא דרז חננאל
במלכיות וזכרונות ושופרות וקשה
הא דלא כרנן ודלא כר' יוחנן בן
נורי דתנן (לעיל ז"ל) אין פוחמין
מעשרה מלכיות כו' ור"ח פירש
דאפסוקי דמלכיות וזכרונות ושופרות
קאי והיכא דהתחיל פליגי דלא יפחות
למר כדלית ליה ולמר כדלית ליה
אכל יכול לפטור עצמו לגמרי ע"י
בתורתך כתוב לאמר אכל מקראות
של מוסף רריך להזכיר לעולם שהם
במקום הקרצנות אכל מוסף דר"ח
אין לריך להזכיר ב"ה אלא שיהיו לו
במה שאמר מלמד עולת הדש
ומנחתה שזה נכלל כל מוספי ר"ח
העולות וכדי להזכיר גם השעיר
שהוא מטעם יאמר ושי שיעריס לכפר
ושני תמידים כהלכתא:

הדרן עלך יום טוב

וסליקא לה מסכת ראש השנה

ובתורתך כתוב לאמר שוב אינו צריך אמר ר"א לעולם יסדיר אדם תפלתו
ואח"כ יתפלל אמר רבי אבא במסתברא מילתיה דר' אליעזר בברכות של
ר"ה ושל יוה"כ ושל פרקים אבל דכל השנה לא אינו והא רב יהודה מסדר
צלותיה ומצלי שאני רב יהודה כיון דמתלתין יומין לתלתין יומין הוה מצלי
בפרקים דמי אמר רב אחא בר עיריא אמר רבי שמעון חסידא פוטר
היה רבן גמליאל אפילו עם שבשדות ולא מיבעיא הני דקיימי הכא אדרבה הני אנוסי לא אנוסי
דתני אבא בריה דרב בנימין בר חייא יעם שאחורי כהנים אינן בכלל ברכה אלא כי אתא
רבין אמר רבי יעקב בר אידי אמר רבי שמעון חסידא הלא פטר רבן גמליאל אלא עם שבשדות
מ"ט משום דאנוסי במלאכה אבל בעיר לא:

הדרן עלך יום טוב וסליקא לה מסכת ראש השנה

הגהה זו שייכא לעיל דף ע"ב ז

הכי גרסינן הלכה זו בפרק ראשון (דף יא): בראשונה עד שלא הניח רבינו וכן בספרי רומים וכן בגמרא בסדר עולם וכן עיקר בשנת
שש מאות שנה לחי נח בחדש השני בשבעה עשר יום לחדש ביום הזה נקצו כל מעינות תהום רבה וארצות השמים נפתחו ור"א
אומר אותו היום י"ז במרחשון היה יום שזמל כימה שוקע ומעיינות מתמעטין וממון ששית מעשיהם שיה הקב"ה עליהם מעשה בראשית
והעלה מול כימה ביום ונטל שני כוכבים ממנה והביא מנזל לעולם. ר' יהושע אומר אותו יום שבעה עשר באייר היה יום שזמל כימה
עולה ביום ומעיינות מתגברין וממון ששית את מעשיהן שיה הקב"ה עליהם מעשה בראשית ונטל שני כוכבים ממימה והביא מנזל לעולם.
בשלמא לר' יהושע היינו דכתיב שני לדין בשלמא לר"א היינו דשניה אלא לר' יהושע מאי שניה שניה דכרר
חסדא. והיין פירושה שנים עשר מולות קצותין בגלגל ששה מהן למעלה מן הקרקע וששה למטה כשזה עולה מן הקרקע מלך אחד
לשירו שנגדו שוקע צקרקע צניסן מעיק גדי' למעלה בליה עשיר' סא"ב למטה לאור הבורק מתחיל טלה לעלות מן הקרקע ומאזינס
לשוקע לסוף שעה ראשונה טלה כולו עולה ומאזינס כולו שוקע בלרץ שיה שור עולה ועקרב שוקע שלשית מאזינס עולה קשת שוקע
וכן עושין כל יום ניסן י"ב מולות מנגלגין את העולם פעמים צין (ג) ביום וצין בליה צביר שור עולה בשעה ראשונה של יום עקרב
שוקע שניה מאזינס עולה קשת שוקע שלשית סרטן עולה גדי שוקע וכן מנגלגין עד משלום כל המולות וחרין חלילה ששית טלה
היום והלילה וכן עושין השנים עשר מולות לשנים עשר חדשים לסיון מאזינס עולה מן הקרקע בתחילת היום לתמוז סרטן לאכ אריה
לאכל בתולה לשני מאזינס למרחשון עקרב וכן כולם כימה הוא שור ר"א אומר אותו היום שבעה עשר במרחשון היה יום שזמל כימה
שוקע ביום כשימימה שהוא שור עולה כר התחילה חמה לנטות למערב חו שקיעתו של כימה שלשעה שציעת של יום עולה שור מן
הקרקע שרי שעה ראשונה של מרחשון עקרב עולה מן הקרקע שיה עולה קשת שלשית גדי רביעית דלי תמימת דגים ששית טלה
שציעת שור ובציעית חמה מתחלת לשוקע לזד מערב ומעיינות מתמעטין מתמת הנינה והרצות ר' יהושע אומר אותו היום שבעה
עשר באייר היה יום שזמל כימה עולה מן הקרקע בשעה ראשונה של יום ומעיינות מתגברין שזאזות ומן לא חמה ולא יניה להמעטין
בשלמא לר' יהושע היינו דכתיב שני הא' בחדש השני היינו אייר שרי מנינו ניסן נקרא ראשון ראשון הוא לחדשי השנה אלא לר"א דלמר
מרחשון היין מנינו תשרי שנקרא ראשון לדין מראשית השנה היינו תשרי שציעתין לעיל והוא ליה
מרחשון שני בשלמא לר' (א) יהושע היינו דשניה שלא היה זמנו של כימה לעלות מן הקרקע עד שעה שציעת ועלה מול כימה בתחילת היום
כדי לעשות זו ארצות ולשפוך עליהן המנזל דרך הארצות למחר עליהן פורעניות ועוד שינוי אחר שצשאר שנות העולם מעיינות
מתמעטין בזה הזמן ועכשיו נתרבו אלא לר"א מאי שיה אין כאן שני לא במול כימה ולא בתגבורת המעיינות שיה כדכר חסדא: